

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН САЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕНІКАУ БЕЛАРУСІ І УПРАўЛЕННЯ ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА
ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР

№ 3 (862)

Субота, 19 студзеня 1952 года

Цана 50 кап.

Якуб КОЛАС

Ленінскім шляхам

Прозорлівым зрокам
Трыбуна-прарока
Асветлены Ленінным шлях.

Ен скованай сіле
Даў волю і крылле —
Шырокі, магутны размах.

Краіна Советаў
Паўстала над светам,
Як новае сонца зямлі.

Ні громы, ні буры,
Ні грозы-віхуры
Адолець яе не змогаі.

У постаці гордай
Стаіць яна цвёрда,
Як волат, як міру скала.

Ці-ж зверне з дарогі
Яе свет убогі,
Дзе густа навісла імгла.

Над нашай Радзімай
Агіём незгасімым
Нам ленінскі свеціць прамень.

Вядзе-ж яе Сталін
У светлым далі,
У новы, у радасны дзень.

Ляжыць перад намі
Умыты агнямі
Чароўны, баскрайні разлог...

Між нас жыве Ленін,
Як з геніяў геній, —
Да новых заве перамож.

УКАЗ ПРЭЗІДУМА ВЯРХОўНАГА СОВЕТА БССР

Аб прысваенні ганаровага звання народнага артыста Беларускай ССР тав. ШЭЛЕГУ А. Г.

За вялікія заслугі ў развіцці савецкага тэатральнага мастацтва і ў сувязі з 25-годдзем Беларускага дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа прысвоіць ганаровае званне народнага артыста Беларускай ССР тав. Шэлегу Анатолію Грыгоравічу — артысту тэатра.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. КАЗЛОУ.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Д. ЛУКАШЭВІЧ.

УКАЗ ПРЭЗІДУМА ВЯРХОўНАГА СОВЕТА БССР

Аб прысваенні ганаровага звання заслужанага дзеяча мастацтва Беларускай ССР тав. СКІБНЕўСКАМУ А. Б.

За заслугі ў развіцці савецкага тэатральнага мастацтва і ў сувязі з 25-годдзем Беларускага дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа прысвоіць ганаровае званне заслужанага дзеяча мастацтва Беларускай ССР тав. Скібнеўскаму Аляксандру Браніслававічу — галоўнаму рэжысёру тэатра.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. КАЗЛОУ.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Д. ЛУКАШЭВІЧ.

УКАЗ ПРЭЗІДУМА ВЯРХОўНАГА СОВЕТА БССР

Аб прысваенні ганаровага звання заслужанага артыста БССР артыстам Беларускага дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа

За заслугі ў развіцці савецкага тэатральнага мастацтва і ў сувязі з 25-годдзем Беларускага дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа прысвоіць ганаровае званне заслужанага артыста Беларускай ССР:

- Лагоўскай Елене Іванаўне.
- Шмакаву Фёдору Іванавічу.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. КАЗЛОУ.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Д. ЛУКАШЭВІЧ.

14 студзеня 1952 года. Гор. Мінск.

Святкаванне 25-годдзя тэатра імя Якуба Коласа

Грамадскія Віцебска шырока адзначылі 25-годдзе Беларускага дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа. Святкаванне пачалося паказам лепшых пастановак тэатра.

14 студзеня адбыўся ўрачысты сход. Адыравачы яго, намеснік старшыні Савета Міністраў БССР, старшыня юбілейнай камісіі тав. Уралава адзначыла, што юбілей тэатра імя Якуба Коласа з'яўляецца святам беларускай культуры, нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па зместу.

— Тэатр імя Якуба Коласа, — сказала тав. Уралава, — зрабіў значны ўклад у справу стварэння высокадэяльнай і высокамастацкай спецыяльнай, якія выхоўваюць працоўных у духу савецкага патрыятызму і натхняюць людзей сацыялістычнага грамадства на самаадданую працу ў імя камунізму.

З вялікім уздымам, пад бурны аллэ-дысменты прысутных быў абраны ганаровы прэзідыум у складзе Палітбюро ЦК ВКП(б) на чале з правадыром народам імя Сталіным.

Аб творчай працы тэатра імя Якуба Коласа на працягу чвэрці стагоддзя расказаў у сваім дакладзе дырэктар тэатра І. Дорскі.

Па даручэнню ЦК КП(б) і Савета Міністраў Беларускай ССР юбіляра вітаў загадчык аддзела літаратуры і мастацтва ЦК КП(б) тав. Буслас.

Ад працоўных вобласці і горада юбіляра вітаў Герой Сацыялістычнай Працы начальнік Віцебскага аддзялення Заходняй чыгуначна тав. Макараў.

Начальнік Упраўлення па справах мастацтва пры Совеце Міністраў БССР тав. Лютаровіч П. В. перадаў калектыву тэатра прытанне ад работнікаў мастацтва рэспублікі.

З прывітаннемі таксама выступілі Б. Платонаў (ад тэатра імя Я. Купалы), П. Кавалёў (ад Саюза савецкіх пісьменнікаў БССР), В. Малькова (ад Беларускага тэатра оперы і балета), Л. Ржэцкая (ад Рэспубліканскага камітэта профсаюза работнікаў мастацтва), А. Абуховіч (ад Рускага тэатра БССР) і другія.

Сакратар Віцебскага гаркома КП(б) тав. Івановіч зачытаў прывітаньне тэлеграмы ад пісьменнікаў Я. Коласа, К. Крапівы, П. Броўкі, А. Куляшова, М. Лынькова, П. Глебкі, ад народных артыстаў ССР Л. Александровскай, Г. Юры, Ю. Шумскага, ад калектыва работнікаў мастацтва Масквы, Ленінграда, Кіева, Харкава, Мінска і інш.

Са словам у адказ на прывітанні выступілі народны артыст рэспублікі А. Ільскі. Удзельнікі сходу з вялікім уздымам прывітанне ад работнікаў мастацтва рэспублікі.

Кітайскія артысты ў Мінску

Радасна і ўрачыста вітала грамадскія сталіцы Савецкай Беларусі дарагіх гасцей — артыстаў мастацкага ансамбля моладзі Кітайскай Народнай Рэспублікі, якія прыехалі да нас на гастролі. Сустрэка ансамбля ў Мінскі вазвал прымлі артысты беларускіх тэатраў, філармоніі, Бельдэржэстрады, прадстаўнікі друку.

З цёлым словам перад гасцямі выступілі начальнік Упраўлення па справах мастацтва пры Совеце Міністраў БССР тав. Лютаровіч і народны артыст рэспублікі М. Дзвінаў.

У адказ на шчырыя прывітанні намеснік кіраўніка ансамбля Жэнь Хун сказаў: — Дарагія таварышы! Ад імя мастацкага ансамбля моладзі Кітайскай Народнай Рэспублікі дазваляю мне выказаць шчырую ўдзячнасць за гасцінную сустрэчу.

Мы прыехалі ў сталіцу Беларускай рэспублікі, якая ўнесла вялікі ўклад у справу барацьбы з нямецкім фашызмам, і прывезлі з сабой пацуду любові і павагі да працоўных Беларусі ад працоўных 500-мільёнага кітайскага народа.

Наш прыезд з'яўляецца выражэннем братняй дружбы двух вялікіх краін, цеснага згуртавання міралюбівых народаў усяго свету ў адзіны лагер міру, які ўзначальвае вялікі Савецкі Саюз. Мір пераможна выйдуць з-пад пяці контураў для працоўных зямлі, і ўжо няма таго кутка на ёй, дзе-б гэты голас не абуджаў волю рабочага народа да рэвалюцыі, да новага жыцця, да будаўніцтва свету людзей роўных.

Ленінізм — гэта спад мільёнаў, гэта іх светлая надзея і збор барацьбы за свабоду і шчасце, за мір, за камунізм. Сіла Ленінізма ў надзейных руках. Яго высокая ісе геніяльным прадаўжальнікам неўміручай справы Леніна, творац шчасця працоўных таварыш Сталін. Па ленінскаму шляху, пад кіраўніцтвам Сталіна савецкі народ і працоўны ўсяго свету ідуць у радасную, камуністычную будучыню.

Канцэрты ансамбля, які ўжо добра вядомы савецкаму глядачу па выступленнях у Маскве і Ленінградзе, з'яўляюцца значнай падзеяй у жыцці сталіцы Савецкай Беларусі.

Праграма канцэртаў складаецца з разнастайных жанраў. Тут інструментальная музыка і мастацкае слова, сьпеў, танцы і шырк.

Значнае месца ў праграме займаюць танцы з класічных опер, кітайскія, мангольскія і тыбецкія народныя танцы. Выдатнымі майстрамі кітайскай харэаграфіі і музыкі з'яўляюцца артысты Чжан Чунь-хуа, Чжан Юнь-цы і Чжан Шы-тум, піяністка Чжоу Гуан-жэнь, таленавіты спявак Лі Чжы-шу.

Сярод кітайскіх артыстаў ёсць лаўрэаты Сусветных фестываляў моладзі і студэнтаў:

Лі Чжы-шу, Го Лань-ін, Чжоу Гуан-жэнь.

Апрача канцэртных нумараў, кітайскія артысты ставяць першую дэю з музычнай драмы «Шышым агрэсав». Тэма музычнага твору — гераічная барацьба карэйскага народа і кітайскіх народных дэархавотнікаў супраць амерыкана-англійскіх інтэрвентаў. Тэма пераможная, прасякнутая баявым публіцыстычным духам твор з'яўляецца вяршыняй прыкладам новага, рэвалюцыйнага кітайскага мастацтва.

Сёння ў Беларускай дзяржаўным ордэна Леніна тэатры оперы і балета будзе паказана музычная драма «Свая дзячына».

Выступленне кітайскіх артыстаў у сталіцы Савецкай Беларусі — новае сведчанне моцнай дружбы паміж народамі краін народнай дэмакратыі і Савецкага Саюза і паказчыкам высокага майстэрства мастацкай культуры кітайскага народа.

Сустрэча мастацкага ансамбля моладзі Кітайскай Народнай Рэспублікі ў Мінскім вазале. Народны артыст БССР М. Дзвінаў выступае з прывітаньнем прамовай.

Пад сцягам ленінізма

21 студзеня народы Савецкага Саюза і працоўны ўсяго свету адзначаюць дваццаць васьмю гадавіну з дня смерці найвялікага генія чалавечтва, стваральніка большасці партыі і Савецкай дзяржавы В. І. Леніна.

Ленін быў новым правадзіром новых мас, горным арлом рэвалюцыі, кіраўніком вышэйшага тыпу, які выдатна спалучаў у сабе тэарэтычную мудрасць з выдатным майстэрствам кіраўніцтва барацьбой за справу рэвалюцыі.

Імя Леніна з'яўляецца сцягам барацьбы мільянаў працоўных за сваю свабоду і незалежнасць, за мір на ўсім свеце, за дэмакратыю.

У кожную гадавіну з дня смерці Леніна протыя людзі ўсяго свету, глыбока ўшаноўваючы паміць свайго мудрага правадзіра, адначасова падводзяць вынікі перамож, якія атрыманы пад сцягам ленінізма.

А гэты перамож сапраўды вялікія і цудоўныя. Яны — жывое сведчанне неўміручай справы Леніна, урачыстасці яго вялікіх ідэй і заветав, яго светлых жыр і імкненняў.

Найбольшым сведчаннем ажыццяўлення ідэй ленінізма з'яўляецца насынены рост магутнасці нашай сацыялістычнай Радзімы, росквіт яе народнай гаспадаркі і культуры, духоўны рост савецкіх людзей.

Дваццаць васьм год таму назад у жалобныя дні вялікі прадаўжальнік справы Леніна таварыш Сталін ад імя савецкага народа даў клятву захоўваць і ўмацоўваць адзінства нашай партыі, усімі сіламі ўмацоўваць дыктатуру пролетарыята, саюз рабочых і сялян, братняе супрацоўніцтва народаў нашай краіны, умацоўваць і пашыраць саюз рэспублік, мадаваць нашу Савецкую Армію і Савецкі Флот, умацоўваць і пашыраць саюз працоўных усяго свету.

Пад мудрым кіраўніцтвам таварыша Сталіна савецкі народ з гонарам выконвае гэтую свяшчэнную клятву. Пад сцягам ленінізма наша дзяржава вытрымала ўсе самыя цяжкія выпрабаванні, разграміла поцішчым інтэрвентаў, пабудавала сацыялізм і стала самай магутнай дзяржавай свету. Савецкі Саюз з'яўляецца надзей і радасцю ўсяго прагрэсіўнага чалавечтва. У нас сталі жывой аяві справядліцыя светлыя мэры простых людзей аб ішчасці, свабодзе.

У нашай краіне ажыццяўлена ленінскі запавед аб сацыялістычнай індустрыялізацыі і калектывізацыі сельскай гаспадаркі. Ленін марыў аб 100 тысячак трактараў. А ў нас толькі ў мінулым, 1951 годзе сельская гаспадарка атрымала ад прамісловасці 137 тысяч трактараў.

Наша сацыялістычная рэалінасць дае ўсё новае і новае прыклады жывога ўвасаблення вялікіх ідэй ленінізма, ажыццяўлення мудрых ленінскіх запаведав. Гэтае ўвасабленне мы бачым у росце маральна-палітычнага адзінства і дружбы народаў нашай краіны, у росквіце культуры сацыялістычных нацый. Ленін марыў аб сапраўды свабоднай літаратуры. Натхненнай

жыватворчымі ідэямі ленінізма, савецкая літаратура стала самай пераможай, самай ідэйнай літаратурай свету. В. І. Ленін марыў аб глыбокім пранікненні мастацтва ў масы працоўнага народа. Сёння савецкае мастацтва з'яўляецца самым пераможым, самым масавым, самым народным мастацтвам.

В. І. Ленін указваў, што асновай росту магутнасці сацыялістычнай сістэмы, базай пабудовы камунізма павінна стаць электрыфікацыя. Ажыццяўляючы гэты запавед свайго правадзіра, савецкі народ з велізарным патрыятычным уздымам ажыццяўляе планы грандыёзных будоўляў камунізма на Волзе і Даву, на Дняпры і Аму-Дарі.

Ленін вучыў, што самым важным і самым галоўным для пераможі камунізма з'яўляецца рост прадукцыйнасці працы. Укараненнем магутнай тэхнікі ва ўсе галіны сацыялістычнай прамісловасці і сельскай гаспадаркі, правільным яе выкарыстаннем, стадыяўскай працы савецкія людзі паспяхова выконваюць гэтак гістарычнае ўказанне В. І. Леніна. Дакладаючы таварышу Сталіну аб дачарміновым выкананні планаў 1951 года, работнікі прамісловасці і транспарту прывіталі ў сваіх ралартах выдатны прыклад росту прадукцыйнасці працы. Калі ў 1951 годзе выпусі валавай прадукцыі павялічыўся ў параўнанні з даваенным узроўнем у два разы, то дзве трэці часткі гэтага прыросту атрымана шляхам павышэння прадукцыйнасці працы.

В. І. Ленін заўсёды падкрэсліваў гістарычную ролю народа ў барацьбе за знішчэнне старога, крывавага акупацыйнага свету і ў стварэнні новага, сацыялістычнага ладу. «Мы маем права ганарыцца і лічыць сябе шчаслівымі, — гаварыў Ленін, — што нам давалі першымі зваліць у адным кутку зямлю па шара таго дрэкага звера, капіталізм, які заліў зямлю крывёю, даў чалавечтву да голуду і адчэння і які загніе немуча і хутка, які-б жахліва-зверскімі пі былі праявы яго перадажорства шаленства».

Ленін указваў на гістарычную ролю вошпату савецкага народа для ўсіх народаў свету. Жыццёвае гэтага ленінскага ўказання мы сёння бачым на прыкладзе будаўніцтва сацыялізма працоўнымі краін народнай дэмакратыі — Польшчы, Чэхаславакіі, Балгарыі, Венгрыі, Румыніі, Албаніі. Па прыкладу сваіх савецкіх братоў будуюць новае жыццё працоўныя Кітайскай Народнай Рэспублікі і Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі. Па прыкладу вялікага савецкага народа мужна абараняюць ад амерыканскіх каланізатараў сваю свабоду і незалежнасць працоўныя гераічнай Барі.

Пад сцягам ленінізма на барацьбу за знішчэнне прагніўшага злачыннага свету капіталізма ўзнікаюць усё новыя і новыя мільёны прыгнечаных народаў. Усё больш магутным становіцца вялікі рух сучаснасці за мір паміж народамі ўсяго свету, супраць грабежніцкіх панаў

амерыкана-англійскіх падпальшчыкаў вайны. Як праўдыва і жыва гучаць сёння словы Леніна аб тым, што міралюбівую палітыку савецкага народа ўхваляе велізарная большасць насельніцтва зямлі. На чале з геніяльным прадаўжальнікам справы Леніна, вялікім спяганосцам міру таварышам Сталіным расце і мацее лагер прыхільнікаў міру. Народы свету смела бяруць справу захавання міру ў свае рукі.

Магутнай зброяй у барацьбе ўсяго прагрэсіўнага чалавечтва за мір і дэмакратыю, супраць агідных падпальшчыкаў вайны з'яўляецца вучэнне Леніна аб немінучасці гібелі капіталістычнай сістэмы, гнелінае выкрыццё крывавага, зьямы, гнелінае твару сусветнага імперыялізма. В. І. Ленін паказаў усяму свету зьямынае аблічча амерыкана-англійскага імперыялізма, які вырас на крыж і пакутах народных. На кожным амерыканскім далары відаць сляды крымі і бруду. Ленін прадказваў, што амерыканскі імперыялізм лопне ад сваіх крываваўх злычынстваў. «Мы бачым, — гаварыў Ленін, — як Англія і Амерыка — краіны, якія мелі больш за іншыя магчымасць застанца дэмакратычнымі рэспублікамі, — гэтак жа дрэка, беззаважна зарваліся, як Германія ў свой час, і таму яны гэтак жа хутка, а, магчыма, і яшчэ хутчэй, набліжваюцца да таго канца, які так паспяхова прапрабіў германскі імперыялізм. Спачатку ён наймаверна раздуўся на тры чвэрці Еўропы, растуецца, а потым ён тут-жа лопнуць, пакадаючы страшнейшыя смурод. І да гэтага канца імчыцца цяпер англійскі і амерыканскі імперыялізм».

Савецкі народ і ўсё прагрэсіўнае чалавечтва ідуць па ленінскаму шляху і атрымліваюць новыя і новыя пераможі пад мудрым кіраўніцтвам вялікага прадаўжальніка ідэй ленінізма — таварыша Сталіна. Працоўны ўсяго свету ведаюць, што Сталін — гэта Ленін сёння. Таварыш Сталін вучыць савецкіх людзей быць такімі, як Ленін, жыць, працаваць, перамацаць ворагаў па-ленінску.

Ленін намёр, але справы яго жывуць і перамагаюць. Вялікі рускі пісьменнік Горкі пісаў аб Леніне: «Вос ён не існуе фізічна, а голае яго ўсё больш гучна, усё больш пераможна гучыць для працоўных зямлі, і ўжо няма таго кутка на ёй, дзе-б гэты голас не абуджаў волю рабочага народа да рэвалюцыі, да новага жыцця, да будаўніцтва свету людзей роўных».

Ленінізм — гэта спад мільёнаў, гэта іх светлая надзея і збор барацьбы за свабоду і шчасце, за мір, за камунізм. Сіла Ленінізма ў надзейных руках. Яго высокая ісе геніяльным прадаўжальнікам неўміручай справы Леніна, творац шчасця працоўных таварыш Сталін. Па ленінскаму шляху, пад кіраўніцтвам Сталіна савецкі народ і працоўны ўсяго свету ідуць у радасную, камуністычную будучыню.

Родны Ільіч

П. МАЛЧАНАУ,
народны артыст СССР і БССР,
лаўрэат Стаалінскай прэміі.

У 1940 годзе я прадоўжыў работу над вобразамі Леніна ў спектаклі «Кромяўскія кураты», пашырэнчы і паліплагуючы рысы, якія былі знойдзены ў ранейшым спектаклі.

У час Вялікай Айчыннай вайны я выступаў у ролі Леніна ў спектаклі «Чалавек з ружжом» на радзіме Вадзіміра Ільіча — на Ульянаўску. У той час там жыў брат Вадзіміра Ільіча Дамітрый Ільіч. Мне хацелася яшчэ больш даведацца аб Леніне, чым я ведаў. Мне пазнамілі з Дамітрам Ільічам, і я пачаў часта наведваць яго сямя. Я ўважліва ўгледзеў у твар Дамітра Ільіча, знаходзячы ў кожнай рысе Ульянаўскае-ленінскае, і захвалена слязліва апавядаў аб жыцці і дзейнасці яго геніяльнага брата.

Ленін вельмі любіў Горкага, і Дамітрый Ільіч прасіў мяне прачытаць яму што-небудзь з твораў Аляксея Максімавіча. Я браў кнігу і чытаў апавяданні Горкага. Асабліва хваляваў выкалада апавяданне «Дзед Архіп і Леніна» — гэта быў любімы твор Леніна. Аднойчы я папрасіў Дамітра Ільіча паглядзець мяне ў спектаклі «Чалавек з ружжом». Наглядзеўшы на сваю хваброў, Дамітрый Ільіч прыехаў у тэатр. Я вельмі хваляваўся, ведаючы, хто глядзіць спектакль, і калі закончылася мая сценка, я звернуўся да Дамітра Ільіча з пытаннем, як ён адрэаваў маю работу. Ён уважліва паглядзеў на мяне і сказаў: «Ну, што-ж, я лічу, што асабліва істотныя рысы вобраза Леніна вы перадалі правільна». Яго думка была для мяне найвышэйшай ацэнкай.

Я прадаўжаў іграць ролю В. І. Леніна ў новай рэдакцыі п'есы «Кромяўскія кураты», у п'есе П. Глебкі «Над Барозай-ракой» і ў «Незабытым 1919» В. Вішнеўскага.

Вялікай падакрэй для мяне з'явілася запрашэнне рэжысёрам М. Чыаўрэлі на ролю В. І. Леніна ў кінафільме «Незабыты 1919», які павінен хутка выйсці на экран. У параўнанні з п'есай роля Леніна ў сцэнарыі значна пашырава. З'яўленню Леніна тут пераадзіваюць карціны Петраграда 1919 года, сцены ў Версалі і наступленне генерала Радыкі на Петроград. Затым паказаны суботнік, як сімвал будучыня маладой рэспублікі, і тут прысутнічае Вадзімір Ільіч, які пасе ўдзель у рабочым бярвеню. Адназначна, Ленін выдзі з рабочым задумоў, якая прасякнута марай аб мірным будучыстве сацыялізма, Леніна выкалада да размоваў на прамому прамове Петроград. Далейшая сцена ў кабінце ахапае матэрыял уступы п'есы Вішнеўскага: гутарка па тэлефону, сустрэча з таварышам Сталіным і шлодзя яго на петраградскі фронт. У кінафільме ёсць яшчэ адна сцена, у якой таварышы Ленін і Калянін у Крэміі ва ўрачыстай абстаноўцы ўручаюць ордэн Чырвонага Сцяга таварышу Сталіну пасля пераможі над ворагам.

Праца ў фільме была захвалюючай, але вельмі цяжкай. Аднак мне ўжо цяпер хочацца адзначыць, што я шмат чаго перагледзеў з мінулай творчай работы над вобразамі правадыра.

Цяпер я рыхтуюся да работы над вобразам В. І. Леніна ў спектаклі «Кастрычнік», які будзе пастаўлен у тэатры імя Янкі Купалы (рэжысёр народны артыст РСФСР І. Я. Судакю). Я ўпэўнен, што пастаўка гэтага спектакля будзе палёнай не толькі для мяне, а і для ўсяго нашага творчага калектыва.

На ўсіх факультэтах Беларускага Дзяржаўнага ўніверсітэта, у падмафіяных сярэдніх школах горада Мінска, па прадпрыемствах, а таксама ў калгасах Дзяржаўскага раёна Мінскай вобласці з дакладамі на тэму «28 год без Леніна на ленынскім шляху пад вадзіцтвам таварыша Сталіна» выступіць многія студэнты і навуковыя работнікі ўніверсітэта. Універсітэцкая бібліятэка рыхтуе вялікую выставу, прысвечаную 28-й гадавіне з дня смерці В. І. Леніна.

Гурток студэнцкай мастацкай самодзейнасці да ленынскіх дзён рыхтуе спецыяльную канцэртную праграму літаратурнага чытання, складзеную з прысвечаных Ільічу твораў савецкіх пісьменнікаў.

Да 28-й гадавіны з дня смерці В. І. Леніна рэспубліканскае лекцыйнае бюро і Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў праводзяць шырокі лекцый аб жыцці і рэвалюцыйнай дзейнасці правадыра. Тысячы агітатараў выступіць у гутарках аб грандыёзных поспехах нашай краіны, якая ідзе да камунізму пад кіраўніцтвам вернага саратніка В. І. Леніна таварыша І. В. Сталіна.

У чытальнай зале Дзяржаўнай бібліятэкі імя Леніна адкрыта выстаўка літаратуры і фотадкументу, прысвечаная Вадзіміру Ільічу. Мінская абласная бібліятэка імя А. С. Пушкіна, апрача літаратурнай выставкі, падрыхтавала літаратурна-мастацкі вечар з удзелам беларускіх пісьменнікаў і студэнтаў тэатральнага інстытута. Да гэтага вечара арганізаваны спецыяльны мастацкі стэнд на тэму «Вобраз В. І. Леніна ў мастацкай літаратуры». На стэндзе пастаўлены творы А. М. Горкага аб Леніне, вядомая пэма В. Маякоўскага «Вадзімір Ільіч Ленін», п'есе В. Вішнеўскага «Незабыты 1919», «Домік у Шушчынцы» С. Шчырачова і інш.

Бібліятэка імя Горкага падрыхтавала выклік па-мастацку аформлены альбом, прысвечаны тэме «Ленін і Беларусь».

Рэспубліканскі Дом народнай творчасці праводзіць запіс сказаў, песень і балаг, якія адлюстроўваюць народную любоў і адданасць стваральніку Беларускай дзяржавы вялікаму Леніну.

У кінатэатрах рэспублікі будуць дэманстравацца кінафільмы аб жыцці і дзейнасці В. І. Леніна. Сярод іх: «Ленін у Кастрычніку», «Чалавек з ружжом», «Выбарская старана», «Клятвы» і інш.

Гомель

У Рэчыцкай гарадской бібліятэцы падрыхтавана выстаўка твораў В. І. Леніна і І. В. Сталіна, а таксама мастацкіх твораў аб Вадзіміру Ільічу.

Абсталяваная ў райпарткабіне фотавірына апавядае аб галоўнейшых этапах жыцця і дзейнасці вялікага правадыра. Тут ёсць фотаздымкі: «Ленін у Смольным», «Гутарка Леніна з салдамі», «Ленін скард дэлегатаў III з'езда камсамола» і інш.

Вучні школы № 1 рыхтуюцца да літаратурнага вечара, прысвечанага 28 гадавіне з дня смерці Леніна. Лепшая вучніцкая моладзь уступіць у гэты дні ў рады ленынска-сталінскага камсамола.

У кінатэатры імя Калініна ў ленынскі дні будуць дэманстравацца фільмы: «Чалавек з ружжом» і «Ленін у 1918 годзе».

Кастусь КІРЭЭНКА
Ленін, Сталін, мір!
Калі слаўны Кастрычнік узняў над сусветам
Сцяг свабоды, каб ведаў шляхі свае свет,
Першым ленынска-сталінскім мудрым
дзяржатам
Быў як дар чалавечу аб міры дэкрэт.
Як сягоння, ён помніцца, час той,
народам.
Мужны заклік ляцеў у базмежны эфір.
І тры словы у сэрцы ўвайшлі назаўсёды:
Ленін, Сталін, мір!
Змоўкала ў працы, спынілася Леніна
сэрца.
Сум-жалоба скавалі планету на міг.
Але бачалі людзі: пад сонцам басмерца
Ён у Сталіне, Ленін. Жывы між жывых.

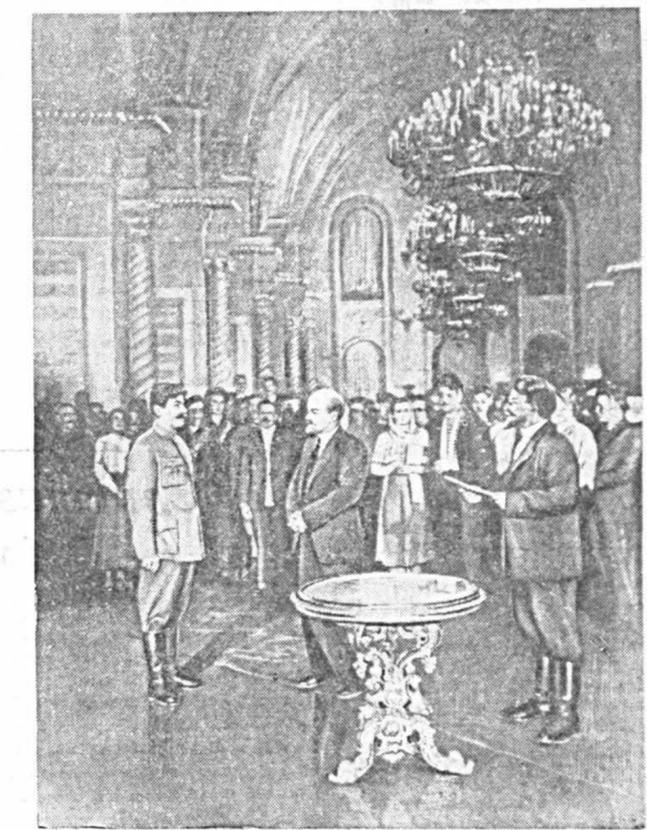
Рыгор НЯХАЙ
Вялікі план
Даўно пагаснуў дымны бляск лучын.
На рэках дзень і ноч гудуць турбіны.
Вялікі Ленін, гэта твой пачыні!
Тваё святло палае над краінай!
Яно прышло адтуль, дзе Волгабуд,
Скрозь півдгодок баявыя гады
У кожны дом, у кожны дальні кут,
Каб асвятліць да шчасця шлях народу.
Пракладзен шлях да Волгі, да Дняпра,
Да Кара-Кумаў, да пяскоў сыпучых.
Магутным геніем правадыра
Ажыццявіўся план твой неўміручы.

Максім ЛУЖАНІН
Подпіс
Фанза.
Ноч.
Немалады кітаец
За маленькім столікам з пругоў
Штосці піша, штосці напераўляе,
Усмешнецца і працуе зноў.
Зразумець усё не так і проста...
І значок лажыцца да значка:
Гэты вась — нібы мяцёлка проса,
А вась той, як стрэшка ветрака.
Далей ён выпісвае паволі
Чайны гэст і ластаўкі крыло...
Трэба-ж кусту гратуку адолець,
Колькі-б тысяч знакуў ні было.
Каб за мір, —
як толькі прыдзе зборшчык, —
Падпісання ўласнаю рукою.
Тут гасцю паставяць кісла боршчык,
Прыгатуець рыс і малако.
— Падсікуйся!
Добра еш, хлапчына,
Многа ў цябе справы і хад... —
І тае чакаючы хвіліны,
Піша чалавек немалады.
Ставіць ён не словы, а праменні,
Што гартуюць дружбу між людзьмі.

21 студзеня 1924 года памёр Вадзімір Ільіч Ленін. Уся краіна, уцеш савецкі народ былі ўзрушаны смерцю вялікага правадыра. У 30-градусны мороз удзель і ўначы шматтысячнымі паровамі ішлі працоўныя Масквы ў Калоніюў залу Дома Саюзаў, каб развітацца са сваім правадыром і настаўнікам, з чалавекам, які ўсё сваё жыццё амагаўся за ішчасце людзей на зямлі. Празодзачы з народам каля турні, я доўга ўгледзеўся ў дарогі, так добра знаёмы на здымках твар Ільіча. Я імкнуўся на ўсё жыццё запомніць роднае аблічча і захаваць яго ў сваім сэрцы.

Калі ў 1937 годзе выдатны рускі актёр Шчукін першы ўзасобіў на сцэне вобраз Леніна, у мяне ўзнікла палымянае жаданне зрабіць тое самае. Думка аб пастаўцы спектакля з вобразамі роднага правадыра апахла гартую падрэмку грамадскай вышай рэспублікі. У выніку дружнай трохмесячнай работы калектыва тэатра імя Якуба Коласа была ажыццяўлена пастаўка п'есы Н. Пагозіна «Чалавек з ружжом», дзе я ўпершыню выступіў у ролі Леніна. Перад пастаўкай я на працягу шасці месяцаў працаваў над матэрыяламі аб жыцці і дзейнасці Ільіча.

Доўгі час я вывучаў у музеі В. І. Леніна дакументы, скульптуры, карціны, фотаздымкі, слухаў прамовы Вадзіміра Ільіча, якія запісаны на пласцінках. У рабоце над вобразамі мяне дапамагло знаёмства з ленынградцамі, дзе ў першыя гады пасля рэвалюцыі жыў і працаваў вялікі

КАДР З ФІЛЬМА «НЕЗАБЫТЫ 1919».
І. В. Сталін (арт. Гелавані), В. І. Ленін (арт. П. Малчанаў),
М. І. Калянін (арт. А. Бялоў).

В. І. Ленін — мудры настаўнік савецкай літаратуры

У дакладе аб часопісах «Звезда» і «Ленінград» таварыш Жданаў гаварыў: «Ленінам зыходзіць з таго, што наша літаратура не можа быць апазітычнай, не можа прадстаўляць сабой «мастацтва для мастацтва», а заклікае ажыццяўляць важную перадавую ролю ў грамадскім жыцці».

Калі коротка аналізаваць умовы, якія забяспечылі небывалы росквіт савецкай сацыялістычнай літаратуры, зрабілі яе самай перадавай і самай ідэйнай літаратурай свету, баявой зброяй у барацьбе за ішчасце працоўных, — то самай важнай, самай галоўнай умовай з'яўляецца тое, што савецкая літаратура паспяна развіваецца на цвёрдым фундаменце ленынізма, пад непасрэдным кіраўніцтвам партыі большэвікоў і яе геніяльнага правадыра Леніна і Сталіна.

Выкоўваючы зброю сацыялістычнай ідэалогіі, абараняючы яе ад усялякіх скажонаў і прыгупленіяў з боку імперыялістычных наймітаў, Ленін і Сталін вялікае месца ў арсенале сродкаў сацыялістычнай ідэалогіі адвалі мастацкай літаратуры, слову пісьменніка.

Рыхтуючы рэвалюцыйную партыю да штурму самодзяржаў, да найвялікшай новай рэвалюцыі, да будучыства новага грамадства, Ленін прадачыў і вызначыў гістарычную ролю новай сацыялістычнай літаратуры.

У асобе Леніна новая сацыялістычная літаратура набыла свайго мудрага настаўніка, лепшага друга.

Ленін развіў узаемны заснавальнік навуковага камунізма Маркса і Энгельса аб мастацкай літаратуры і глыбока распрацаваў усе карысныя пытанні сацыялістычнай эстэтыкі, праблемы развіцця мастацкай літаратуры.

«В. І. Ленін першы аформіў з гранічнай прэзызісію адносін перадавай грамадскай

буржуазнай грамадстве «беспартыйнасці». Ён заўсёды падкрэслаў, што «беспартыйнасць» у капіталістычным грамадстве служыць на самай справе для прыкрыцця буржуазнай партыйнасці, для абароны вучонымі лакамі капіталізма інтарэсаў акалітагараў.

Калі пасля паражэння першай рускай рэвалюцыі ваяўніча рэакцыя над сцягам «беспартыйнасці» пачала прамаваць у літаратуры разбэшчанаць, ренегатства, здрыку пра рэвалюцыю, Ленін выступіў у 1905 годзе ў большэвіцкай газеце «Новая жизнь» са славутым артыкулам «Партыйная арганізацыя і партыйная літаратура». Таварыш Жданаў указаў, што «у гэтым артыкуле закладзены ўсе асновы, на якіх базіруецца развіццё нашай савецкай літаратуры».

У гэтым артыкуле Ленін падкрэсліў, што літаратурная справа павінна стаць самастойнай часткай арганізаванай, планамернай, аб'яднанай сацыял-дэмакратычнай партыйнай работы. «У чым-жа заключаецца гэты принцип партыйнай літаратуры? Не толькі ў тым, што для сацыялістычнага пралетарыята літаратурная справа не можа быць зводна важным асоб аб груп, яна не можа быць чужым індывідуальнай справы і незалежнай ад агульнай пралетарскай пэвалюцыі... Літаратурная справа павінна стаць часткай агульнапралетарскай справы, «калібескам і вынікам» аднаго адзінаго, вялікага сацыял-дэмакратычнага механізма, які прыводзіцца ў рух усім саводным авангардам усёго рабочага класа».

З вялікім пафасам гаварыў Ленін аб літаратуры ў сацыялістычным грамадстве, аб не вялікім месцы ў барацьбе за набыццё камунізма. Карысліваць і карыры літаратуры буржуазнай Ленін супрацьмастаўляў імя барачыні сацыялістычнай літаратуры да інтарэсаў працоўных. Гэты Ільіч, уладнаў Ленін, будучы натхніць пісьменні-

каў на стварэнне новых высокамастацкіх твораў. Гэта будзе свабодная літаратура, гаворыў Ленін, таму што яна будзе служыць не перасячанай герані, не «сверхім дзесяці тысячам», якія сумуюць і пакутуюць ад ажырнення, а мільёнам і дзесяткам мільёнаў працоўных, якія складаюць цвет краіны, яе сілу, яе будучыню».

Вадзімір Ільіч выкрыў алічны палёк буржуазнага друку, што быццам прынцып партыйнасці літаратуры можа пераходзіць у развіццё індывідуальнасці і схільнасці кожнага асобнага пісьменніка, Ленін гаварыў, што літаратурная справа менш за ўсё паддаецца механічнаму раўнянню, ні-вельіраванню, ні сілу, яе будучыню».

Ленінскі прынцып партыйнасці ярка асвятліў шлях нашай літаратуры да поспеху. Ён знашоў глыбокае ўвасабленне ў ленынскіх творчых савецкай літаратуры. З'яўляючыся вышэйшым укладам у навуку аб літаратуры, ленынскі прынцып партыйнасці аказвае найвялікшы ўплыў на развіццё прафесійнай літаратуры ўсяго свету.

Вядома, гэтаму ўкладу ў ўсебаковае распрацоўку прынцыпа большэвіцкай партыйнасці даў Ленін у сваім творы «Матэрыялізм і эмпірыкрытыцызм». Абараняючы і развіваючы далей тэарэтычны асновы партыі — дыялектычны і гістарычны матэрыялізм, Ленін даў у гэтай працы рашучы адпор перараджэнню і галіне тэорыі.

За схалястачнымі разважанымі эмпірыкрытыкаў Ленін убачыў барацьбу партыі ў філасофіі, барацьбу класаў тагачаснага грамадства.

Ленін паказаў, што ўся так званая «навішала» філасофія Аверупаўска, Маха і іх рускіх паслядоўнікаў — эмпірыкрытыкаў Багданова, Юшкеніча, Базарова, Валенцінава з'яўляецца ідэалістычнай філасофіяй, перабоўваннем вучэння рэакцыйнага філосафа пачатку XVIII стагоддзя, англійскага епікопа Беркалі.

Такім чынам, Ленін паказаў, што пад маскай так званай «навішнай» філасофіі хаваўся заўсёды імклівы падарваў ды-

лектычны і гістарычны матэрыялізм, дапамач рэакцыі ў барацьбе супраць сіл рэвалюцыі.

Праца Леніна «Матэрыялізм і эмпірыкрытыцызм», якая знаменавала сабой тэарэтычную падрыхтоўку большэвіцкай партыі, з'яўляецца выдатным зоркам большэвіцкай непрамырматсці і прынцыповасці. Таварыш Жданаў гаварыў, што кожнае слова гэтай ленынскай кнігі з'яўляецца вострым мечам, які ашчае працоўніка.

Прынцып большэвіцкай партыйнасці знашоў глыбокую распрацоўку ў творах таварыша Сталіна. Ленынска-сталінскі прынцып партыйнасці заносіць багаты ішчы ўдар на рэакцыйных тэорыях так званай «беспартыйнасці».

Прынцып партыйнасці, ідэйнасці ў літаратуры вынічае з ленынскай тэорыі адлюстравання. Ленынска тэорыя адлюстравання з'яўляецца філасофскай асновай развіцця літаратуры і мастацтва. У сваёй працы «Матэрыялізм і эмпірыкрытыцызм» Ленін піша, што «срэчы, аспрэджце, свет існуючы незалежна ад нашага агулвання, ад нашага ўспрымання, ад нашага Я і ад чалавека наогула... Нашы адчуванні, наша свядомасць ёсць толькі вобраз знешняга свету, і аразумела само сабой, што адлюстраванне не можа існаваць без адлюстравальнага, але адлюстравальнае існуе незалежна ад адлюстравальнага».

Ленынска тэорыя адлюстравання паказвае, што літаратура з'яўляецца адной з форм грамадскай свядомасці, адлюстраваннем рэчаіснасці ў мастацкіх вобразах. Як ідэалагічная набыццё, літаратура сама аказвае ўздзеянне на матэрыяльную аснову.

Ленін паказаў, што адчуванне, думка, свядомасць ёсць вышэйшы прадукт асаблівым чынам арганізаванай матэрыі. Нашы адчуванні, наша свядомасць — гэта толькі вобраз знешняга свету. Чалавечы мысленне па сваёй прыродзе зольна даваць і дае нам абсалютную ішчыню, якая складаецца з сумы адносных ішчы. Кожная ступень у пазнанні свету, развіцці навуцы дае новыя з'яўляючыся ў гэтую суму абсалютнай ішчыны, але межы ішчы кожнага луюковага пазнання адносны; яны то пашыраюцца, то звужаюцца далейшым ростам ведаў».

Ленін паказвае, што для матэрыяліста жыццё больш багатае, больш жывое і больш разнастайнае, чым яно здаецца, бо кожны крок развіцця навуцы адкрывае ў ім новыя бакі.

Крытаром пазнання ішчы марксіска-лэнінскай лічыць практыку чалавечай дзейнасці, якую трэба разумець не як практыку ў вузкім сэнсе, а як практыку ў грамадска-гістарычным разуменні. «Пункт гледжання жыцця, практыкі, — гаворыць Ленін, — павінен быць першым і асноўным пунктам гледжання тэорыі пазнання».

Ленынска тэорыя адлюстравання паводзіць рашучы ўдар па ідэалістычных тэорыях, якія сцвярджаюць, што мастацтва быццам-бы не мае ніякай сувязі з практычнай дзейнасцю чалавека, а цалкам апіраецца на сферы іштучыні: яна ўзбройная пісьменнікаў, мастакоў, дзясчоў тэатра глыбокім разуменнем сутнасці і спецыфічнай літаратуры і мастацтва, іх непарыўнай сувязі з жыццём і барацьбой савецкага народа за набыццё камунізма, з барацьбой усёго прагрэсўнага чалавечства супраць імперыялістычнага прыгнёту.

Вадзімір Ільіч выдатны аналіз рускай класічнай літаратуры даў яскравы прыклад канкрэтнага прымянення тэорыі адлюстравання. Спалнамаю на класічны ленынскі разгляд творчасці Л. Талстога, Вадзімір Ільіч паказаў, што ў творчасці Талстога знайшч глыбокае адлюстраванне гістарычнага эпоха ў жыцці Расіі — эпоха падрыхтоўкі рэвалюцыі. Вадзімір Ільіч бачыў у асобе Льва Талстога толькі пісьменніка-памешчыка, то Ленін убачыў у ім геніяльнага пісьменніка, які прадвідаў паказаву моцнай і слабай бакі славянскай рэвалюцыі, глыбока ўскрыў яе супярэчнасці. Аналізам дэснай сумы творчасці пісьменніка з рэчаіснасцю, у тагачаснай аб'ектыўнай рэальнасцю Ленін ўскрыў не толькі глыбокі супярэчнасці ў творчасці Талстога, але і прычыну гэтых супярэчнасці. Тое, што ў Талстога, з аднаго боку, была біяграфічная крытыка капіталістычнай эксплуатацыі, выкрываць і абнавачваючы праднаіжна дзяржаўнага апарата самодзяржаўнай Расіі, а з другога — прэаганды «спраўдзіўнага агу» нацлаем, з

Польская опера на беларускай сцэне

Беларускі дзяржаўны тэатр оперы і балета ўпершыню ў СССР ажыццявіў настаноўку оперы выдатнага польскага кампазітара Станіслава Манюшкі «Страшны двор», напісанай у 1865 годзе.

«Страшны двор» належыць да ліку лепшых на музыцы опер Манюшкі. Кампазітар правіў выдатнае паліфонічнае майстэрства перш за ўсё ў дуэтных хорах і ансамблях, вельмі цікажы для выканання, але якія гукаць надзвычай добра. Такія ансамблі, як фіналы першага, другога і чацвёртага актаў, з'яўляюцца ўзорамі высокага прафесійнага опернага майстэрства кампазітара. З асобных сольных партый вылучаюцца арыя Стэфана ў трэцім акце, Мечніка — у другім акце і віртуознае каларатурнае арыя Ганны ў чацвёртым акце.

Музыка оперы ярка нацыянальная, вельмі каларытная. Аркестровка зроблена па-майстэрску; яна празрыстая і мяккая ў лірычных месцах, поўнагучная і ўрачыстая ў асобных сценах, харах і гучавых кульмінацыях. Прыкладам празрыстасці з'яўляецца тонка інструментаваная музыка курганцаў у трэцім акце, а ўрачыстай узабясцасці — бліскучая мазурка ў чацвёртым акце. Запамінаецца тама куплету братаў-войнаў Стэфана і Збігнева, ва ўступе да оперы з характэрным для польскіх сцен «шпунціраваным» рытмам. Мелодыя гэтых куплету з'яўляецца лейт-матывам; на ёй пабудаваны і радныя фіналы оперы. Музыкальным характэрным асобных вобразу разнастайныя і прайвыліны. Запамінаецца лейт-матыв «Страшнага двара». Іна ўнікае ў трэцім акце (сцена «жа-хаў») і асабліва выраза і драматычна гучыць (у саліручнай трубы) ў чацвёртым акце.

Лібрэта оперы, на жаль, значна слабейшае за музыку; яно вызначаецца наўвясццю і статычнасцю. Сур'ёзнай хібаі зместу оперы з'яўляецца пазастарэчаснасць і адсутнасць ясна акрэсленай сацыяльна-класавай лініі.

Добрыя музычныя якасці оперы, народнасць і арыя нацыянальнага каларыту ле музычнай мовы — вось прычына музычна-спэцыфічнага ўваблення оперы ў нашым тэатры.

Перад настаноўчыкамі — рэжысёрам Я. Аляксандраўскім і дырэктарам Я. Любамавым ставіліся вельмі цяжкія задачы: трэба было пераадолець уздзеянне оперы статычнасцю ў развіцці дзеі, дамагчыся жывага гучання ансамбляў, падарбрыць і правільна размеркаваць сілы выканаўцаў. Устаноўчаная група ўдала вырашыла творчыя задачы, якія ставілі перад ёй. Я. Аляксандраўскі правільна менавітаваў спектакль і стварыў цікавы масавыя сцены. Дзякуючы гэтаму складаны ансамблі і хоры добра гучаць. Прыкладам гэтага можа служыць першы мужчынскі хор ва ўступе оперы, панель салістаў і хора ў канцы другога акта.

Сярод артыстаў асабліва вызначыліся маладыя здымныя спявачкі ў ролях дочак Мечніка. Артысткі Т. Ніжнікава (Ганна) і Р. Кіндэль (Ідыя) стварылі жывыя вобразы прывабных дзяўчат, якімі зацікавілі «важлівыя халацікі» Стэфан і Збігнеў. Т. Ніжнікава выказала выдатнае вакальнае майстэрства ў цудоўнай арыя чацвёртага акта, а Р. Кіндэль — у характэрнай польскай «лужыцы» ў сцэне варажбы (другі акт). У гэтай-жа сцэне артысткі дастаюць поўна вывіль і свае драматычныя здольнасці.

Браты Стэфан і Збігнеў таксама знайшлі

«Страшны двор» С. Манюшкі ў тэатры оперы і балета

Добрыя выканаўцаў у асобе артыстаў Я. Лазарава і Н. Ворвулева, Голас Стэфана-Лазарава па-новаму прайнікнёна і цэлага загучаў у выкананай ім лепшай арыя оперы.

Сцэна са спектакля «Страшны двор». Ганна (Т. Ніжнікава), Ядыга (Р. Кіндэль), Чэснікова (С. Друкер), пан Дамазы (І. Балодін), Мечнік (М. Дзяснісаў).

ры (трэці акт). Збігнеў-Ворвулеў — больш мужны, чым Стэфан. Запамінаецца жанравыя сцэны братаў з цёткай Чэсніковай у першым акце оперы. Стэфан і Збігнеў у выкананні Лазарава і Ворвулева складаюць адныя дружныя ансамблі.

Народнаму артысту М. Дзяснісаву добра ўдаецца вобраз старога Мечніка. Асаблівае ўражанне пакідае выкананне ім патрыятычнай арыя ў другім акце.

Каларытная фігура энергічнай і свавольнай цёткі Чэсніковай створана артысткай С. Друкер. Праўда, у вазьмальных адносінах гэтай партыі не зусім падыходзіць спявачка, таму што ў ёй пераважае меца-саправава тэстатура. Усё-ж артыстка паспяхова пераадолела цяжкія партыі і стварыла жывы вобраз.

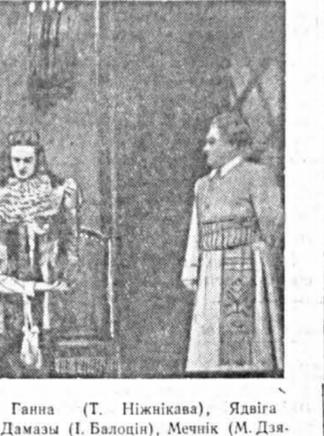
Посэбітамі камедыйнага пачатку ў оперы з'яўляюцца пан Дамазы (артыст І. Балодін) і слуга двух братаў Малей (артыст Н. Сярдобуў). Пан Дамазы-Балодін — тыповы вобраз індэвчыка. Тут артыст таленавіта прайвыліў галерэю характэрных вобразаў, якія былі ўвабленыя ім у ранейшых спектаклях (прыкладам Балодзіна-Вашака ў «Прадзеднай навестцы»). Вакальна лінія гэтай партыі таксама мае багата тэхнічных цяжкасцей, з якімі Балодін лёгка справіўся. Асабліва запамінаецца сцэна варажбы (другі акт) і заключная сцэна поўнага выкрыцця Дамазы Мечнікам (чацвёрты акт).

Выключныя здольнасці артыста камедыйнага плана правіў Н. Сярдобуў у ролі Малей, асабліва ў сцэне «жахаў» (трэці акт). Вакальную лінію артыст, як звычайна, праводзіць бездаборна. Вобраз старога слугі — вялікая ўдача артыста.

Добра выконвае свае партыі І. Мурашкаў (вяселле Скалуга) і В. Валчанецка (Марта і Паўліна).

У бліскуча пастаноўленай К. Мулерам мазурцы парадвалі сваім майстэрствам і темпераментам А. Шкалава і С. Дручын.

Побач з ансамблямі вылівае мецца ў «Страшным двары» аддадзена хорам. Пабудаваны на яркай народнай аснове, паліфонічна даволі складаныя, яны гучаць проста і запамінаюцца (дуэтыяныя жалючыя хоры ў пачатку першага і другога актаў), драматычна выраза (змяшаны хор у сцэне першага акта з Чэсніковай), урачыста і моцна (мужчынскі хор ва ўступе, фіналы актаў). Гучанне хора добра зліваецца з ансамблямі.

да з ансамблем салістаў, узмацняючы яго ў фінальных кульмінацыях асобных актаў (галючыя хоры-хоры Н. Прысёлкаў).

Аркестр (дырыжор Я. Лубімаў) гучыць зладжана, узаемадзейнічае са сцэнай, акампаніруе салістаў мякка і выразна. У ансамблях ён гучыць моцна. З асобных аркестровых мясцін запамінаюцца сольныя рэліквіі кларнета, якія характарызуюць з'яўленне братаў у першым і другім актах, і мазурка з хорам (чацвёрты акт).

Удалы дадаткі да арыя Ганны ў чацвёртым акце зрабіў дырыжор, які ўключыў сюды дуэт — суперінтэкса салірующая каларатурнага сапрама з флейтай.

У асноўным удацым з'яўляецца мастацкае афармленне П. Масленікава. Дакараці спектакля прыгожыя і багатыя. Асабліва ўдала мастаку ўступілі (малюўчыя ваенны лагер), першы і чацвёрты акты. Дакараці другога акта крыху змрочна.

Касцюмы каларытныя і нацыянальна выразаны.

Да недахопаў спектакля, якія вынікаюць з оперы, неабходна аднесці не ўдні пераадолеў статычнасцю ў разгортанні сюжэта, затрымку дзеі. Гэта мае асаблівае дачыненне да трэцяга акта, які вельмі замаруджаны па тэмпу.

Заслугай тэатра з'яўляецца тое, што опера братаў польскага народа выконваецца ў нас на беларускай мове. Май-стэрскі пераклад зрабіў Максім Танк, які чула захаваў музычны рытм арыгінала.

Хочацца выказаць надзею, што ўдзел Максіма Танка ў нашым оперным мастацтве не абмяжуецца толькі спіцай роллю перакладчыка і пачэ хутка звернецца да арыгінальнай беларускай опернай драматургіі.

Спектакль «Страшны двор» з'яўляецца значным дасягненнем Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балета.

Я. ЦІКОЦКІ, заслужаны дзеяч мастацтва БССР.

У Маладзечанскай вобласці

Семинар культасветработнікаў

Нядаўна ў Маладзечанскай вобласці культасветработы правёў семінар загучыкаў сельскіх Дамой культуры, сельскіх клубуў, хат-чытальні і бібліятэкаў.

Сакратар райкома партыі тав. Дубіў прачытаў даклад на тэму «Задачы культасветустану ў справе падрыхтоўкі да вясновай сямбы». Былі таксама абмеркаваны пытанні палепшання работы культасветустану, правядзення канферэнцый чытачоў, літаратурных вечароў, лекцый і інш.

Калгасны радыёвузел

У сельгасарцелі «Большэвік» Ройсцёвскага сельсавета Юрацішкаўскага райа абсталяван калгасны радыёвузел.

Ва ўсіх дамах калгаснікаў устаноўлены рэпадуктары. Вырашана выпускаць радыёгэту, яка-б штодзённа асвятляла ход спарборніцтва. Перад мікрафонам будуць выступаць таксама ўдзельнікі гурткоў мастацкай самадзейнасці калгаса.

Новая бібліятэка

Новая бібліятэка створана ў калгасе «Пераможца» Лук'янаўскага сельсавета Мядзельскага райа. У бібліятэцы налічваецца каля 300 тамоў твораў мастацкай, навукова-папулярнай, палітычнай і сельгаспадарчай літаратуры. Калгаснікі ахвотна наведваюць сваю бібліятэку.

Астроўскі на калгаснай сцэне

Калектыў мастацкай самадзейнасці Курпапольскай хаты-чытальні Пастаўскага райа (мастацкі кіраўнік Калыкава) ажыццявіў настаноўку п'есы А. Астроўскага «Свае людзі — разлічаны» і зраз рыхтуе да пастаноўкі «Даходнае мецца». Самадзейныя спектаклі ўжо прагледзелі калгаснікі сельгасарцелі імя Маленкова, «Шлях да камунізма» і інш.

Вечар рускага жывапісу

Нядаўна ў Пастаўскім педучылішчы адбыўся вечар, прысвечаны рускаму жывапісу XVIII і XIX стагоддзяў.

Аб развіцці і значэнні рускага жывапісу расказаў выкладчык малювання П. Заматскі.

З дакладамі аб жыцці і творчасці вялікіх рускіх мастакоў Бурава, Шышкіна, Левітана, Рэзіна, Сурыкава і другіх выступілі студэнты. Доклады ілюстраваліся рэпрадукцыямі з карцін. Была таксама праведзена выстаўка лепшых малюнкаў студэнтаў.

(Наш кар.)

Кампазіцыя па паэме «Рыбакова хата»

Афіцэр Совецкай Арміі А. Слесарэнка зрабіў кампазіцыю па паэме Якуба Коласа «Рыбакова хата». Выкарыстоўваючы вольны ад службовых заняткаў час, ён увесь аддаваў рабце над ёй.

Я. Колас даў каштоўныя парадкі аўтару кампазіцыі.

Слесарэнка выступіў з чытаннем сваёй кампазіцыі на вечары, арганізаваным для настаўнікаў горада Оршы, на камсомольскім актыве Віцебска, у Саюзе савецкіх пісьменнікаў Беларусі. Яму ўдалося дасягнуць да слухачоў думкі паэта, намаляваць жывы, рэльефны карціны пры дапамозе выразнага слова і дакладнага жэста.

Цяпер А. Слесарэнка працуе над новай кампазіцыяй «Беларусь на зары камунізма».

В. ТРЫХМАНЕНКА.

„Два капітаны“

(Новы спектакль дзяржаўнага Рускага драматычнага тэатра БССР)

Совецкая моладзь добра знаёма з раманаў В. Каверына «Два капітаны». Галоўныя героі рамана Саня і Калія блізкія нашай моладзі патрыстычнасцю сваіх думак і сардэчнасцю патрысты. Многа хваляюць іх іхніх стварэння ёсць у гэтым амястоўным творы. Але, на жаль, інсценіроўка рамана значна слабейшая за не перакрышчу.

В. Каверын тут больш захапіўся вольнымі рысамі сюжэта, ён уключыў у інсценіроўку толькі тры эпізоды, у якіх поўна раскрыта асабісты адносіны паміж Салем і Каліяй, і зусім павярхоўна — іх грамадскія ўчыны.

На першы погляд здаецца, што на сцэне адбываюцца нібы ўсе падзеі, якія вольны на прызначнаму творы. Дасціжліваксі рыхтуюцца да выпускунага вечара. Чуваль дасціжліва жарты, вольны радны смех, галасам знаёмых герояў — парывітага ўражлівага Сані, прывабнай і шчырай Калі, іх верных сяброў: Галі, Валі і Фабера...

У жэніцэрацкай і цікава пастаноўленай рэжысёрам першай карціне спектакля глядач сустракаецца са сваімі любімымі Таронаў і ўжо рыхтуюцца ўважліва сачыць за іх далейшым лёсам. Глядач захапіўся тым палымным патхненнем, што ўдзельнічаў тым Грыгор'еву, які вырашыў стаць падлірным лётчыкам і знайсці сяды загінуючы ашчэдыцкі капітана Татарынава, аднаўдзі падвёг рускага героя. Імяна гэта высокароднае імкненне Сані і яго сяброў Калі, Івана Іванавіча, Кіры, Валі і другіх знаходзіцца ў цэнтры рамана. Іно вызначе яго імя, рукае сюжэт, які раскрываецца праз арыя вобраза. На працягу ўсяго рамана чытача хваляе думка аб душоўных савецкіх людзях, якіх змагаюцца за свае светлыя ідэалы. Іны першыя ў вучобе, добраўмысленыя ў працы, бесстрашны і мужныя ў баіх з ворагамі Радзімы, настоілівыя ў дасягненні высокароднай мэты.

Але першая карціна спектакля (рэжысёр А. Нікіцін, мастак В. Раманоўскі) засталася толькі добрай заўвагай. На сцэне цэнтрыяльнага тама рамана адыйшла на другі план. На першым плане глядач узабачае шматлікія эпізоды асабістых узама-адносін Сані і Калі, якія механічна выразны з рамана. Мы бачым галоўных герояў у школе, дома, у Эсксу, у Маскве, у Запаларі. Але як-бы рэжысёр ні намаўся аб'яднаць раскіданыя эпізоды асноўнай тэмай рамана, гэта яму не ўдаецца. Асабістая тама гучыць у спектаклі больш моцна, чым грамадская, і яна пераважае над усім іншым. І гэтым самым зьяўляецца шматраўнасць вобразаў Сані і Калі, якія вырашаны рэжысёрам аднабакова.

Творчы калектыў спектакля на чале з рэжысёрам, відэль, неглыбока прааналізаваў кнігу В. Каверына і даверыўся яе я-

поўнацэннай інсценіроўцы. Бачачы рых-ляць і раскіданыя кампазіцыі, рэжысёр наспрабаваў вымысць некалькі карцін, але і гэта не дапамагло. Спектакль успрымаецца не як цэльны твор, а як прадстаўленне, пааб'яднанае той высокай паэзіяй, якой вызначаецца рамана.

Адноўныя персанажы Нікалай Антонавіч і асабліва Раманоў выглядаюць непраўдзінымі, надуманымі. Увесь канфіліт у спектаклі будуецца толькі на варажасці кар'ерыста Раманова і адуцуннага Нікалая Антонавіча да Сані Грыгор'ева, што супярэчыць раманау, Непрыемнае ўражанне пакідае нежыццёвая, залішне паталягічная сцэна ў варажцы ад спарада. Ік ні імітуеца выканаўцамі ролі Сані і Раманова дамагчыся прайвылінасці гэтай сцэны—гэта ім не ўдаецца. Сцэна выглядае штучнай і непраграбнай. Малады артыст Г. Колас (выканаўца ролі Раманова) спрабуе ўнутрына апраўдзіць злычымствы адціпка. Але не заўсёды гэта пера-канальна. Рэжысёр мала дапамог артысту ў тым, каб вобраз быў паказаны ў рэалі-сты, каб яго заабраць і ініцыяць да Сані былі апраўданы і не выклікалі сумнення ў глядача.

У больш вольным стварэнні зыход-ліцкага артыста П. Нікіціна, які іграе ролю Сані Грыгор'ева, хоць вобраз гэты надта абдзешны ў спектаклі, але шмат з таго, што яму ўдаецца ў рамале, Нікіцін даолеў правільна падкрэсліць. Мы бачым адуоў-ленага сваёй марай юнака, Пераконвае яго смеаюць, хваранне. Калі ў першым акце ў актара яшчэ прыкметна некалькі на-пружанасць, залішняя парывітаецца, дык у наступнай дзеі ён выдэ сваю ролю больш упэўнена.

Вобраз Калі ў трактоўцы Е. Веспінай — жывы, лірычны і запамінаў. У ёй, як і ў Сані, відэль паслядоўны рост чалавека, стагнаўленне яго натуры. Але праўдзінае ватуры дарослай, многа пераціраўшай у жыцці Калі больш моцна ўваблена мала-дой адольнай артысткай Г. Ракасанвай.

У шостаў карціне Ракасанва яра раскры-вае глыбокі драматычна перажыванні Калі і праводзіць гэтую сцэну наўвясцую хва-лююча. Шчыраць прыкметна і ў ігры мала-дых актараў С. Маджкоўчэ (Кіра), А. Па-васельскага (Фабэр) і Г. Барышава (Валя).

У тэатры ёсць адольная моладзь, якая творча расце, але выкарыстоўваецца яшчэ не зусім правільна. Замест таго, каб з яе дапамогай паставіць дасканалаў п'есу, тэатр усе яшчэ захапіўся інсценіроўка-мі, у якіх немагчыма ў поўную меру выя-віць здольнасці артыстаў.

Спектакль можа загучаць значна лепш, калі рэжысёр дараўнае яго і абліць да вобразаў і думак рамана В. Каверына.

А. БУТАКОЎ.

Новы аддзел музея

Новы аддзел, прысвечаны пасляваеннаму аднаўленню і развіццю народнай гаспадар-кі і культуры нашай рэспублікі, адкрыўся нядаўна ў Беларускаму дзяржаўнаму музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Экспанаты, фотаагравыны, станды расказваюць аб магучым уздыме Беларускай прамысловасці і сельскай гаспадаркі.

Тры залы музея прысвечаны паказу культурынага жыцця рэспублікі.

На асобных стандах—навуковыя работы шматлікага атрада беларускіх вучоных.

У музеі на беларускай мове прадстаўле-

ны творы вялікіх генаў чалавецтва Леніна і Сталіна, кнігі Мінурына, Лысенкі, па-дручнікі, мастацкая літаратура.

Значнае мецца адвядзліца паказу творчасці беларускіх пісьменнікаў, мастакоў, кампазітараў, тэатраў рэспублікі. На адным са стандаў—кнігі беларускіх савецкіх пісьмен-нікаў з аўтаграфамі, прысланыя аўтарамі ў падарунак музею. Вялікая фотаагравына расказвае аб развіцці народнай творчасці, аб росце мастацкай самадзейнасці ў рэспубліцы.

Владзімір Ільіч неадразава ў першых асноўных анкетах на пытанні аб сваёй асноўнай прафесіі адказаў: «Літаратура». Усёй сваёй дзейнасцю Ленін даў нам узор выдатнага спалучэння самых лепшых якасцей партыйнага літаратара.

Разам з Леніным асновы сацыялі-стычнай літаратуры закладаў таварыш Сталін. Яго працы на пытанніх больша-віцкай партыйнасці, марксісцкай дыялек-тыкі дапамагалі зараджэнню і фарміраван-ню першых парасткаў нашай літаратуры.

У савецкі перыяд Сталін прымеў нашу літаратуру да такіх поспехаў, калі яна займае выдучае становішча ва ўсёй су-вясветнай літаратуры.

На аснове ленынска таварыш Сталін глыбока расправаваў усе каронныя пы-танні далейшага развіцця савецкай літа-ратуры. Фундаментальнае значэнне для яго росту мае сталінскае вучэнне аб мабі-лізуючай, арганізуючай і пераўтвараючай ролі перадавых рэвалюцыйных ідэй, аб большавіцкай ідэянасці, аб базісе і над-будове, аб неадаўнасці новага, аб больша-віцкай крытыцы і самакрытыцы.

Развіваючы ленынскае палажэнне аб партыйнасці літаратуры, таварыш Сталін вызначыў метад савецкай літаратуры, як метад сацыялістычнага рэалізма, як метад, які паказвае рэаліскасць у рэвалюцыйным развіцці.

У сталінскім вызначэнні савецкіх пісьменнікаў як «інжынераў чалавечых душ» найбольш поўна выяўляецца і надзвычай вялікая адказнасць, якая ўскладаецца на работнікаў літаратуры, і глыбокая пашана, якой іх акружае наш народ. Таварыш Сталін даў мільяўны апенку творчасці Маякоўскага як з'ява-га, таленавітага паэта савецкай эпо-хі. Сталін вучыць чула адносіцца да ма-ладых талентаў, уваходзіць у глыбіныны працэсы развіцця нашай рэалісці.

Гістарычнае значэнне для росквіту са-вецкай літаратуры маюць працы таварыша Сталіна па мованазісцтву.

Над неспарнаым кіраўніцтвам свайго мударца настаўнік і ленынга друга таварыша Сталіна савецкая літаратура ідзе па ленынскаму шляху, па шляху ба-рацьбы за пабудову камунізма.

аднаго боку, зрыванне ўсёй і ўсялякіх ма-сак і гнётны пратэст супраць тупасці, лухені, ашуцтваства, злачыстваў, зрыва-душна парскі чыноўнікаў, а з другога—пропаганды самай агіднай папоўшчыны, — тое, што ў творых генаўскага рускага пісьменніка ўжываюцца такія глыбокія су-парочнасці, гаворыць аб тым, што гэтыя супярэчнасці былі ўдзельным грамадска-му жыццю парэфармаўнай Расіі.

Владзімір Ільіч Ленін даў глыбокую апенку творчым Некрасова, Герцава, Туре-нева. Ён надзвычай высока апеніў твор-часць рускіх рэвалюцыйных дамакрат-аў — Белінскага, Дабралюбава, Чары-шэўскага і вольначу іх мецца ў гісторыі, які паліпродкіў рускай сацыял-дамакрат-ыі. На гэтых прыкладах Ленін вучыць нас беражліва ахоўваць класіцызму спад-чыну, высокую чынасць і выкарыстоўваць усе лепшае, што створана вялікімі май-страмі літаратуры.

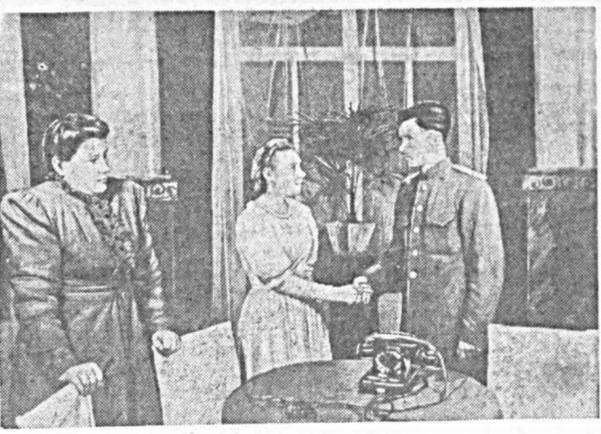
Ленынска ацэнка твораў рускай класі-чнай літаратуры — гэта ўзор для ўсёй нашай крытыкі, ярае падверджанне той думкі, што да апенкі мастацкіх твораў трэба падыходзіць толькі з пазіцыі жы-цця, з пазіцыі сувязі гэтых твораў з лёсам працоўнага народа, з яго барацьбой за свае шчасце і свабоду.

Ленін вучыць пісьменнікаў, як трэба адносіцца да мастацкага слова, забяць ва-лікую мову рускага народа. Шчыра даба-ляючыся трышым, прайвылівым, хваляю-чымы словам, Владзімір Ільіч бліжэйша аб-рушваўся супраць усялякай тарабаршчы-ны, пустакоў, една высейваў казён-ную, субюную мову царскіх чыноўнікаў. Ён рашуча пратэставаў супраць скажаны вялікай рускай мовы — мовы Шышкіна і Лермантава, Гогаля і Талстога, Чыхана і Горькага. Цяжка нават перайчыць усе прыклады бліжэйшай барацьбы вялікага правядыра за чыстату мовы. Прынаўдем толькі адні прыклад, які Владзімір Ільіч една высемаў махістаў, якія пад пры-крыццём розных модных слоўцаў імкліліся сваёй сапраўднай мэты. Ленін увавае, што махісты пры дапамозе вучо-на-філасофскай тарабаршчыны тоды за-цямаюць справу, змятаюць следы выдма-най асобай тэрміналогіяй—розымі «сва-тамі», «секураламі», «фіданшыяламі» і інш.

Ленін тут-жа высемаў рускіх махістаў, якіх да ашукання чытача стралялі ў яго кніжкі-небуды «экзістэнцыяламы».

Ленін, калі пісаў свае артыкулы, заў-сёды ўваўляў сваім чытачом простага пра-цоўнага чалавека. Ішчэ ў 1897 годзе ў адным з сваіх пісьмаў Владзімір Ільіч пі-саў: «Я нічога так не жадаў-бы, ні аб-чым так многа не марыў, як аб магчы-масці пісаць для рабочых». Гэтая ленын-ска мэра знайшла глыбокае ўвабленне ў яго генаўска праца, якія проста і да-ступна, жыва і вобразна раскрываюць са-сныя складаныя пытанні. Творы Ленына вучаць нас, як трэба адносіцца да слова, як трэба пісаць для народа. На гэтую асабіваць ленынскага стылю ўка-звае таварыш Сталін: «Толькі Ленін умеў пісаць аб самых аблытаных ротах так проста і ясна, сіцёла і смеца, — калі ко-жная фраза не гаворыць, а страляе».

Гэтай-жа здольнасцю Ленына таварыш і пісаць проста і ясна захапіўся вялікі рускі пісьменнік Аляксей Максімавіч Горкі. У сваіх успамінах ён піса: «Пер-шы раз чуў я, што аб складанейшых пы-таннях напісаны можна таварыш так проста. Часам здавалася, што настрым-ная энергія яго духу шыркае з ваёй іскрамі, і словы, насы

Больш 50 спектакляў паставіў у 1951 годзе драматычны гурток Добрушскага цэлюлёзна-папяровага камбіната. У рэпертуары гуртка «Малыды чалавек» Мржавіні, «Казка аб грабодзе» Алігер, «Каліны гай» Карвейчука, «Слава» Гусева і многія іншыя п'есы.

На здымку: сцена з другога акта спектакля «За другім фронтам» Сябро ў паставіцы драматычнага гуртка камбіната. У ролі: меёр Маркаў — дзяржны электрык А. Ю. Навадворскі, Тацяна Ягорва — тэхнік-электрык А. С. Забегаліна, Н. Крозбі — рахункавод цэха С. Т. Новікава.

Фота В. Лупейкі.

Нарада маладых літаратараў

10—11 студзеня ў Полацку праходзіла першая абласная нарада маладых літаратараў. У першы дзень удзельнікі нарады заслухалі і абмеркавалі даклад сакратара абкома партыі тав. Сідаровіча аб псеўдама гаспадарчых і культурнага будаўніцтва вобласці, даклад крытыка І. Кудраўцава «Беларуская савецкая літаратура на сучасным этапе» і справаздачы даклад на сучасны стан аб'яднання пры рэдакцыі абласной газеты «Большэвіцкі сяг». Другі дзень нарады быў прысвечаны работе секцыі. У абмеркаванні творчасці пачынаючых літаратараў прынялі ўдзел пісьменнікі Тарас Хадкевіч, Міхась Машара, Аляксей Зарышкі. Былі абмеркаваны вершы маладых паэтаў С. Жакоўскай, Н. Бадэюкова, А. Серады, Г. Бураўкіна і другіх. У секцыі прозы абмяркоўваліся

Сустрэча з піонерамі і школьнікамі

БАРАНАВІЧЫ. (Наш кар.). Нядаўна тут адбылася сустрэча піонераў і школьнікаў горада з беларускімі пісьменнікамі. Вучні баранавіцкай школы цёпла сустрэлі прадставіцельню Саюза савецкіх пісьменнікаў Беларусі — зала гарадскога кінатэатра была перапоўнена. Эдзі Агнявет і Аляксей Кулакоўскі прачыталі свае новыя творы для дзяцей. Сустрэча школьнікаў з пісьменнікамі адбылася таксама ў раённым цэнтры Карэ-

У Гомельскім літаб'яднанні

Шчыльную сувязь з прамісловымі прадпрыемстваў Гомеля падтрымліваюць члены літаратурнага аб'яднання пры газеце «Гомельская праўда». Не так даўно члены аб'яднання сустрэкліся з рабочымі Новабеліцкага завадзкім аб'яднання, калектыву якога выконвае заказ для будаўніцтва Маскоўскага ўніверсітэта. 11 студзеня 1952 года па ініцыятыве камітэта республікі будынковага імя Сталіна

У дэмакратычнай Польшчы

Вялікую ролю ў справе ўсеабаковага палепшэння сельскай гаспадаркі краіны адгравываюць дзяржаўныя сельскія гаспадары — пагегеры. Звычайна яны аб'ядноўваюць некалькі — ад 5 да 10 і больш — былых панскіх маінтаў. Як гаспадарка Дэванова ў Шчэцінскім ваяводстве аб'ядноўвае шэсць былых маёнткаў з агульнай колькасцю зямлі ў 5,400 гектараў (у тым ліку ворыўнай 3,700 гектараў). Машыны парк гаспадаркі складаецца з 32 трактараў, 6 малатарнаў і 12 спонавалячак. Есць яшчэ ў гаспадарцы тры амерыканскія трактары, трапіўшыя сюды па так званай дапамозе ЮНРА, але гэтыя трактары бязбядзельныя, бо не зможны падняць трохкіламетровы плуг. У гаспадарцы 87 доўжных ковей, 430 гаўротаў жывёлы, 540 свіней. Есць у гаспадарцы спіртзавод, які за сезон дае аднаго да паўтара міліёнаў злотых даходу. Прадце стальнавыя майстэрні. Урадзілі ў гаспадарцы былі наступныя: па 18 цэнтнераў пшаніцы з гектара, па 17 цэнтнераў жыта і па 250 цэнтнераў буракоў. Тое, што на пасябных да часта дадасігуны ўрады пшаніцы на 38 цэнтнераў з гектара, жыта па 29 цэнтнераў і буракоў па 520 цэнтнераў з гектара, гаворыць аб нявыкарыстаных поўназначна магнамацах у барацьбе за высокі ўраджай на ўсіх участках гаспадаркі. Акрамя пшаніцы, жыта, буракоў, культывуюцца: бульба, клешчына, рапс і інш. У гаспадарцы працуе 183 рабочыя і 42 служачыя. Зарабляюць рабочыя ад 400 да 700 злотых у месяц, у залежнасці ад праці. П. М. М. 1 г. у №5 51 і 52 за 1951 г. і №4 1 і 2 за 1952 г.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: г. Мінск, Савецкая галоўнага рэдактара і вясніцка галоўнага рэдактара 2-31-94, Друкярны «Чырвоны Друкер», г. Мінск, Рэволюцыйнай, 12.

Абласны тэатр народнай творчасці

13 студзеня ў Магілёве, у паміжканні абласнога драматычнага тэатра, адкрыліся абласны тэатр народнай творчасці. Школьнікам была паказана паставіўка «Іван ды Мар'я» ў выкананні калектыва мастацкай самадзейнасці лакамабільнага завада. У галоўныя ролі выступілі рабочыя завада і інжынерна-тэхнічныя работнікі. Тэатр народнай творчасці будзе паказваць спектаклі кожны тыдзень. У бліжэйшы час адбудзецца выступленне калектыва абутковай фабрыкі з кампазіцыяй «Баявая малодосць», якая складаецца з твораў савецкіх паэтаў і кампазітараў. Рыхтуюцца вядзьма Аактавых п'ес. Будучы выканаць аднаактавых п'ес «Предложение», п'есы «Вясной» — аб стэханавіцкай працы на заводзе, «У імя міру» — тэму барацьбы за мір, а таксама ўрываць з «Наваліны» А. Строекскага. Драматычны калектыв чыгуначнага клуба імя Сталіна выступіць з камедыяй Н. Дзякянова «Выступіць з пасягам». Апрача драматычных калектываў, і сцэны гарадскога тэатра будуць выступаць

З рэдакцыйнай пошты

Культура калгаснай вёскі
З года ў год сельгасарцелі Кіраўскага раёна павышаюць урэджайнасць, развіваюць грамадскую прадукцыйную жывёлагадоўлю. Расце і культура калгаснай вёскі. У 67 школах раёна навучаюцца тысячы дзяцей. Расціць кадры сельскай інтэлігенцыі. Калгаснікі раёна выпісваюць каля трох тысяч экзэмпляраў газет і часопісаў. Багатая бібліятэка маецца ў аб'яднёным калгасе імя Карла Маркса. Калгас «Рассвет» толькі за палову мінулага года набыў кніг для бібліятэкі на шэсць тысяч рублёў. Калгаснікі з'яўляюцца актыўнымі чыта-

Прапаганда кнігі

Гомельская абласная бібліятэка імя Леніна мае багаты кніжны фонд. Яна налічвае 100 тысяч тамоў. Работнікі бібліятэкі добра наладзілі прапаганда кнігі. У мінулым годзе колькасць чытачоў павялічылася на 8 тысяч чалавек. Творчы працоўны Гомель пабыў на літаратурных вечарах і канферэнцыях чытачоў, арганізаваных бібліятэкай. Работнікі бібліятэкі — частая госці на прадпрыемствах вобласці. Яны выступаюць з лекцыямі, праводзяць гутаркі на літаратурныя тэмы. Дзейную дапамогу аказвае абласная бібліятэка работнікам сельскіх і літаратурных тэм.

Конкурс на частушкі

Гродзенскі абласны Дом народнай творчасці правёў конкурс на лепшы тэкст і музычную кампазіцыю частушкі. У ім прынялі ўдзел маладыя кампазітары і паэты Гродзенскай, Баранавіцкай, Гомельскай і Пінскай абласцей. За добрыя тэксты калгасных частушак

У сельскай бібліятэцы

Звыш 80 чытачоў наведваюць Хойніцкага сельгасарцелі імя Маладэва Хойніцкага раёна Гомельскай вобласці. Тут створан актыву, які аказвае бібліятэцы вялікую дапамогу ў наладжванні культурна-масавых мерапрыемстваў. За апошнія два месяцы

Мастацтва ў кіпцюрах далара

Язык галоднага, кажучы, вяртаецца з Брыту. Аднойчы таго, каб прывесці прыкладжан, царква так званая Жывога Бога надаліла конкурс на з'яданню прабога. Першае месца ў гэтым конкурсе заняў адзін з беспрышчодных актываў. Аткаваўшым яго карэспандэнтам «перамогам» адказаў: — У тэатры мы даўно ніякай ролі не іграем, а тут хоць раз пабылі ў ролі людзей, якія не паміраюць з голаду. Гэты тыповы быў адзін амерыканскай газетай «Дэйлі капітал», прыходзіць на паміць зарэ, калі знізіліся з дэсам работнікаў мастацтва тых краін, дзе «аперунамі» і імперыялістамі выступаюць амерыканскія імперыялісты. Там служыцям муз дэвідзіцца цяжкі і голад, і вистачыць, і горку крыўду за няспраўджаныя надзеі. Праўда, не памірае з голада тая жменька Заходняй Германіі, якая па прыкладу Боніфаў слуг Белага дома згадзлася на ролі Бонаў у амерыканізацыю мастацтва. У тых п'есах і кінафільмах, якія фабрыкуюцца ў Заходняй Германіі, ім і адведзены ролі гвернантак, крэкоў, як і акедэў, швейцараў — тых чорных работнікаў, якія па задуме амерыканскіх рэжысёраў павінны верна служыць выконваючым галоўныя ролі амерыканскім паням.

Лекцыі па эстэтыцы

12, 13 і 14 студзеня ў паміжканні Саюза савецкіх пісьменнікаў БССР і грамадска-культурнага цэнтру Мінска кандыдатам філасофскіх навук тав. Скацёршчыкам быў прачытан цыкл лекцый па марксісцка-ленінскай эстэтыцы. Лектар разгледзеў рад пытанняў эстэтыкі ў святле перадавых поглядаў руска-рэвалюцыйных дэмакратаў і класікаў марксізма-ленінізма. Уд. ВОРКА

Літаратурныя вечары

Гэтымі днямі ў калгасе імя Леніна Калодзіцкага сельгасарцелі Мінскага раёна адбыўся літаратурны вечар на тэму «Мой ладзь свету ў барацьбе за мір». Пасля даклада калгасны гурток мастацкай самадзейнасці наладзіў канцэрт. Прыведзены таксама вечар на тэму «Вобраз В. І. Леніна ў мастацкай літаратуры». Такіх літаратурных вечар адбыўся і на торфпрадпрыемстве імя Орданжнікідзе Смалевіцкага раёна, дзе з дакладам на тэму: «Паэты Савецкага Саюза ў барацьбе за мір» і «Паэты з-заўрэжыі краіны» выступілі чытачы раённай бібліятэкі т.т. Ваткевіч і Баксані. Вучні беларускай сярэдняй школы Л. Прыкоў і К. Шакуноў прачыталі ўрыўкі з твораў лаўратаў Міжнародных прэмій міру турэцкага паэта Назыма Хікметы і чылійскага паэта Пабло Неруды. Дапамогу ў арганізацыі гэтых літаратурных вечароў аказала Мінская абласная бібліятэка імя А. С. Пушкіна.

Новыя кнігі

У Дзяржаўным выдавецтве БССР вышлі з друку наступныя кнігі: Віталі Волскі, Цудоўнае дудка. Нестарка. П'есы. Рэдактар Н. Татур. Мескар В. Мурашоў. Тыраж 5,000 экз., стар. 186. Цана 5 руб. Глеб Камароўскі і Нікалай Камароўскі.

4. Культуру — народу

Разам з усім сваім народам паспяхова працуюць польскія вучоныя, пісьменнікі, работнікі мастацтва. За апошнія гады адбылася перабудова ўсёй творчай работы з мэтай набліжэння навуцы, літаратуры і мастацтва да жыцця народа, ператварэння іх у надзейныя сродкі народа ў яго вялікім змаганні за новую, сацыялістычную Польшчу, адбываецца перабудова з мэтай прадэманстрацыі народа ў творах літаратуры і мастацтва. Нам даводзіцца сустракацца з пісьменнікамі Варшавы, Гданьска, з пасябнымі пісьменнікамі і калектывамі. Польскі Саюз пісьменнікаў аб'ядноўвае прыклад чалавек членаў і кандыдатаў. Цэнтр літаратурнага жыцця ў свой час знаходзіўся ў Кракаве, дзе перанесены ў Варшаву. Пяць пісьменнікаў і ўражана вывучаюць усе вомы савецкай літаратуры, вучацца на лепшых зорах савецкага мастацкага слова, асвойваюць творца метады савецкай літаратуры ў сваіх новых творах аб сучаснай рэчаіснасці Польшчы. Праблема сацыялістычнага рэалізму, праблема становіцца чыста сучаснай літаратуры — з'яўляюцца належаўшымі праблемамі для творцаў польскага мастацкага слова. Прадце перабудовы — не лёгкі працэс. Многія прэзакі і паэты, асабліва пісьменнікі старэйшага пакалення, вырабілі і выкарысталі ў ўмовах старой буржуазнай Польшчы, знаходзіўся ў буржуазна-дэмакратычнай уладзе ў буржуазнага Захада, у палоне дэмакратычных

Галоўны рэдактар Васіль ВІТКА, Рэдакцыйная калегія: Зір АЗГур, Уладзімір АЛОУНІКАУ, Васіль БУРНОСАУ, Растуць ГУБАРЭВІЧ, Ірына ЖДАНОВІЧ, Павел КАВАЛЕУ, Аліскай КУЛАНОУСІ, Пімен ПАНЧАРНА (намеснік галоўнага рэдактара).